

Medsektorsko sodelovanje pri preventivnih dejavnostih in obravnavi nasilja

dr. Erika Rustja, MIZŠ

Janez Ogulin, PU Novo mesto

Zoran Verovnik, MIZŠ

Miroslav Cerar, Ambasador RS za šport, strpnost in fair play

XXIII. strokovno srečanje ravnateljic in ravnateljev osnovnega šolstva, 11. 11. 2014

Preprečevanje/obravnavanje nasilja – medsektorsko sodelovanje

- Vrstniško nasilje – sodelovanje VIZ s policijo
- Nasilje in šport - aktivnosti za osveščanje mladih o strpnosti in fair playu v športu

Ključne kompetence za vseživljenjsko učenje¹

- socialne in državljanske kompetence: vključujejo osebne, medosebne in medkulturne kompetence ter zajemajo vse oblike vedenja, ki usposabljaajo posameznike za učinkovito in konstruktivno sodelovanje v socialnem in poklicnem življenju, zlasti v vse bolj raznovrstnih družbah, ter za reševanje morebitnih sporov.

¹ PRIPOROČILO EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA z dne 18. decembra 2006 o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje. Dostopno na: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:394:0010:0018:sl:PDF> (29. 11. 2013)

Aktivnosti

- **Smernice za analizo, preprečevanje in obravnavo/obvladovanje nasilja v šolskem prostoru (2004)**
- **Nadgraditev smernic**
- **Nasilje v družini** (zakon, pravilniki, izobraževanje)

Medvrstniško nasilje (definicije)

- bullying enotno povezujejo z vrsto nasilja, ki:
  - ki traja dlje časa,
  - med žrtvijo in povzročiteljem je neravnotežje v moči,
  - nasilje je lahko verbalno, psihološko, fizično, cyberbullying ali ekonomsko,
  - nasilje je usmerjeno večinoma v istega otroka,
  - žrtev je nemočna, ne zmore se ubraniti nasilja, občuti strah (Pušnik 1999, Zabukovec Kerin 2002).

CRP študija Šole za ravnatelje: vrstniško nasilje definirano kot *„dolgotrajnejše nasilje enega ali več otrok, kjer gre za zlorabo moči in ki je praviloma usmerjeno zoper enega vrstnika, ki se nasilju ne zmore ubraniti in se posledično počuti nemočen, prestrašen, ustrahovan“*.

Ničelna toleranca do nasilja v šolah

- pravočasno zaznavanje prvih znakov in ukrepanje preprečuje nasilje
- posploševanje pomembno vpliva na odnos ljudi do nasilja (tudi v šoli!)
- zgled v domačem okolju lahko vpliva na nasilje otrok v šoli

Ministrstvo za notranje zadeve

Policija

Policija in obravnavanje nasilja v šolskem prostoru

Policija v šolskem prostoru

- policijsko delo v skupnosti in uveljavljanje zakonodaje
  - delati zgolj tisto, kar je določeno z zakoni?!
  - usmerjenost v odpravljanje vzrokov in težav
- preventiva
  - predavanja staršem o nevarnostih v šolskem prostoru
  - sodelovanje v projektih šol (predstavitev posameznih vsebin)
  - skupni projekti

Kdaj policija v šolo?

- **medvrstniško nasilje (poškodbe!)**
  - kazenska odgovornost otrok nad 14 let starosti)
- **kršitve spolne nedotakljivosti**
  - (uporaba elektronskih komunikacijskih naprav – otrok žrtev ali storilec
- **sum nasilja v družini** (kršitev prepovedi približevanja)
- **zanemarjanje otrok** (ni odziva pri ponavljajočih kršitvah, ... pijan starš pride po otroka, ...)
- **pomen povratnih informacij**
- „negativna identifikacija“

Kdo?

policisti (interventni primeri – nujna vzpostavitev javnega reda in miru, preprečiti neposredno ogroženost) - **113**

policisti – kriminalisti s policijske postaje (obravnavanje večine primerov medvrstniškega nasilja)
vodje (komandir in pomočniki)
VPO (vodja policijskega okoliša)

kriminalisti (specialisti s posameznih področij kaznivih dejanj)

kriminalistični tehniki („zavarovanje“ različnih sledi)

!!! Policisti vedo, kako opravljati postopke z otroki (seznanitev vodstva šole, prisotnost staršev, ...)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Osveščanje učencev in dijakov o obnašanju v športu

NPŠ 6.6 Družbena in okoljska odgovornost v športu

Nacionalni program športa 2014–2023 (Ur. list RS, št. 26/2014), temelji na humanizmu in odgovornem ravnanju do okolja. Prizadeva si za:

- spoštovanje človekovih pravic
- varstvo in krepitev etičnih vrednot v športu,
- upoštevanje njegovih pravil in predpisov ter
- trajnostni razvoj.

Ključno preventivno delovanje na področju humanizma je:

- športno obnašanje (fair play) vseh udeležencev v športu in
- preprečevanja zlorab v športu.

NPŠ 2014–2023 opredeljuje naslednja ukrepa:

- nacionalna kampanja za spodbujanje športnega obnašanja
- delovanje ambasadorja za šport, strpnost in fair play.

Delovna skupina za pripravo vsebin in osveščanju učencev in dijakov o obnašanju v športu

- NACIONALNA KAMPANJA za spodbujanje športnega obnašanja med učenci in dijaki
- UKREPI ZA OSVEŠČANJE učencev in dijakov o strpnosti in fair playu v športu
- redna USPOSABLJAJA IN STROKOVNA SREČANJA športnih pedagogov
- posodobitve strokovnega gradiva za E-UČBENIK
- priprava CD-ja in podobnih DIDAKTIČNIH PRIPOMOČKOV

Družbeno nesprejemljive vedenjske oblike v športu (1)

- rasna diskriminacija (igralcev ali navijačev z afriškimi koreninami - temnopoltih, židov..),
- ksenofobija,
- homofobija (diskriminacija istospolno usmerjenih),
- nasilno vedenje,
- izgredi navijaških skupin,
- vandalizem,
- huliganizem,

Družbeno nesprejemljive vedenjske oblike v športu (2)

- nasilje nad športniki (psihično, telesno),
- nasilje nad športnicami (psihično, telesno, spolno – spolno nadlegovanje, spolna zloraba),
- doping,
- prirejanje rezultatov (match fixing) s korupcijo in pranjem denarja, itd.,
- zloraba mladih športnikov, itd.

NPŠ 6.6.1. Športno obnašanje

Zelo pomembno je, kako vsi udeleženci v športu:

(tekmovalci, gledalci, starši, učitelji in trenerji,
sodniki, organizatorji, sponzorji, zlasti mediji, idr.)

dojemajo športno tekmovanje.

Športno obnašanje pomeni (1):

Iskanje in zagotavljanje tekmovalne prednosti v športu skladno s pravili igre:

- spoštovanje rezultata, ki je posledica vloženega truda
- spoštovanje svojega dosežka in dosežkov drugih
- spoštovanje drugačnosti, ki izhaja iz narodnosti, spolne usmerjenosti, življenjskega sloga, različnih mnenj in verskih prepričanj
- krepitev drugih etičnih vrednot v športu (npr. pomoč šibkejšim).

Športno obnašanje pomeni (2):

Iskanje in zagotavljanje tekmovalne prednosti
v športu skladno s pravili igre:

- brez namerne povzročitve telesne poškodbe
- brez psihičnega oziroma besednega nadlegovanja (žaljivega navijanja, opazk, idr.)
- brez uporabe nedovoljenih snovi in metod
- dostojno prenašanje poraza in zmage
- spoštljiv odnos do drugih udeležencev športnega tekmovanja in okolja, v katerem se odvija tekmovanje.

Osveščanje učencev in dijakov o obnašanju v športu

VSI SMO DOLŽNI PRISPEVATI K

„NIČELNI TOLERANCI“!!

**Hvala za vaš napor in prispevek k
temu.**